

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۸ آذر ماه ۱۳۱۸

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - اجرائی مراسم تحلیف از طرف ۱۴ نفر آقایان نمایندگان
- ۳ - شور اول چهل ماده از لایحه مربوط به امور حسبی
- ۴ - تأیید تقسیم لایحه کبیر از طرف آقای کبیل وزارت دادگستری
- ۵ - پیکر شور لایحه امور حسبی
- ۶ - تصویب شخصی آقای امیر ابراهیمی
- ۷ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

(مجلس يك ساعت و سه ربع پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)
صورت مجلس بگشتمه و آذر را آقای مؤید احمدی (متشی) فرائت نمودند

و بحری است تکلیفی را که بین رجوع شده است مهمانکن با کمال راستی و درستی وجد و جهد انجام داده و نسبت با علیحضرت شاهنشاه متبوع عادل و منعم خود صدیق و راستگو باشم و با اساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمایم و هیچ منظوری نداشته باشم جز فرائد و مصالح دولت و ملت ایران. آقایان: مهدوی - افشار - امیر ابراهیمی - هفتم - کازرونیان - دهستانی - دکتر قاسم غنی - مؤید ثانی - ابوال- عبیدی فیاض - پارسا - انجمنی - مجد ضیائی - رهبری.

۳- شور اول چهل ماده از لایحه مربوط به امور حسبی را جمع رئیس - شور اول گزارش کمیسیون دادگستری را جمع

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (خیر) صورت مجلس تصویب شد.

۲- اجرائی مراسم تحلیف از طرف ۱۴ نفر آقایان نمایندگان (۲) رئیس - شروع میشود به اجرائی بقیه مراسم تحلیف (در این موقع تمام حضار با احترام ورود کلام الله مجید بر پا خاسته و آقایان نامبرده زیر در محل نطق حاضر و ایستاده را باین ترتیب فرائت و امضا نمودند)

بسم الله الرحمن الرحیم - من که در ذیل امضا میکنم خداوند را بشهادت بطلیب و بقرآن مجید قسم یاد میکنم بادام که حقوق مجلس و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ

(مشروح صورت مجلس ۸ آذر ۱۳۱۸)

عین مذاکرات مشروح هفتمین جلسه از دوره دوازدهم قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

- غائبین با اجازه - عدل - هادی - طاهری -
غائبین بی اجازه - آقایان رضوی - مصطفی - تقی‌الاملاسی - مکرم انشار - نامری - مؤید انواری - کامل - آکو - عینی - چرخانی - مشار - اعظم زنگنه
در آمده با اجازه - آقای صافی
در آمده کسان بی اجازه - آقایان علی و کیلی - دکتر جمیلی

پایور حبیبی گزارش کبیر-یون خوانده میشود .
 کبیر-یون آقایان داد کستری منتهی از مجلس شورای ملی
 اولین جلسه خود را تشکیل داده با حضور آقای کستری
 وزارت داد کستری لایحه شماره ۲۲۲۲۲۲ آن وزارتخانه را
 در خصوص رسیدگی پایور حبیبی مطرح پس از مذاکرات
 لازمه و توضیحات آقای کتلیلی در نتیجه ۴۳ ماده از مواد
 پیشنهادی و با اجزای اصلاحی برای شور اول تصویب و اینک
 گزارش آرای برای شور و مطالعه آقایان نمایندگان محترم
 تقدیم میگرد .

ولیس - چون لایحه مفصل است طبع هم شده است و
 بنظر آقایان رسید است دیگر تمام مواد خوانده نمیشود .
 مذاکره در کلمات است . آقای وزیر احمدی .

مطلبی احمدی - بنده فقط لازم بناسم در این موضوع که این
 لایحه مطرح است یک کلمه را در موقع شور کلمات بعضی
 آقایان برسان میمانند که خاطر آقایان باشد وقتی که قانون
 اصول محاکمات در دوره گذشته از مجلس گذشت بنده آنروز
 عرض کردم و آنرا این بود که قانون دینی در مملکت اصول
 مؤید حق را تعیین نمیکند که چه چیزهایی موجب حق است
 بیع ، شری ، زمین . آن ابروایی که در اصول قضائی همه ممالک
 دنیا است مام دارم آن وظیفه قانون مدنی است قانون اصول
 محاکمات طریقه اجرای رسیدن بقدر و همین میکند که چه قسم
 حاکم کند و کدام قسم دعوی باید بصلحه برود یا پاسبانی
 جدید دادگاه بخش یا در ابتدائی یا در استیفاء یا در توبیخ
 طریقه اجرا و آن تمامی که در اصول محاکمات بر طرف
 مختصص و بده مانده تصویب شد و ملاحظه بفرمایید دو قانون
 مدنی یک فصلی هم دارد مع پایور حبیبی این قانون در واقع
 طریقه اجرای آن و اداسه است بنده لازم بناسم بعضی برسان
 چون ذهن ما در مدت سی و سه سال مشروطیت متوجه شده
 است خصوصاً آن اشخاصی که نامش اموری قضائی داشتند چه
 جزء متداعیین بودند چه جزء و کلا در آنجا بودند چه قضات
 و سایرین آشنا شدند بیک ترتیب اصول حاکماتی که در دوره
 دوم تقنینی از کبیر-یون مجلس شورای ملی گذشته بود و در

کار هائی که در محکمه باید تکلیفش معلوم شود و اگر
 تعجب نشود بک حقی نظیر بپسود آنها نوشته شده مثل
 حقیق و بیم و ولی و اینها را همین کرده است و ترتیب
 محاکمه اش هم غیر از این محاکمات است بک محاکمات
 خصوصی است و همینطور که در جهت اعلا حضرت
 هایش شاهنشاهی همه امور دولت رو برتری رفته است این
 قسمت هم ترمی کرده و این مواد در نظر گرفته شده است
 اگر چه ناچار بجاه و سه ماده اش بیشتر از کبیر-یون آوران
 داد کستری تکلیف است و این سه ماده اینک در دوره جلسه
 مباحثه شده و از کبیر-یون گذشته است فکرهای تازه و جدید
 بسیار خوبی است و بنده شوق خودم تقدیر میکنم و لازم
 دانستم این کلمات را در شور اول عرض آقایان برسانم .

ولیس - رای گرفته میشود برورد در شور اول و باقی
 بریزند (اغلب برخاستند) - هر چه شد . ماده اول خوانده
 میشود .

امور حبیبی

باب اول - در کلمات

ماده ۱ - رسیدگی پایور حبیبی تابع یک رات این قانون
 میباشد مگر آنکه خلاف آن مقرر شده باشد .

ولیس - آقای ارواحی

ارواحی - بنده عرض در اطراف ماده اول خیلی مختصر
 است . بطوریکه سیره جاری شده است به اینکه احکام همیشه
 بر موضوعات مرتب میشود و بنا بر این لازم است که اول
 موضوع معرفی شده باشد سپس بگوید تکلیف آن موضوع
 در این مورد این است در آن مورد آن است در این لایحه
 که بقصدش بنده مثل سایر اوراق دولتی که همه در همه مواقع
 مقرر و نام برود این هم بجای خودش تابع است هر مدتی که مایلین
 میرویم رویه تکمیل و تکامل میرویم باین نظر احتیاجات بقانون
 بیشتر میشود و دولت هم دقیق تر میشود و احتیاجات جامعه
 را در هر موقع در نظر گرفته لایحه که مورد احتیاج عمومی است
 تنظیم و بجهت تقدیم میکند که از جمله همین لایحه است
 پس بنده از آقای کتلیلی داد کستری فقط تقاضا میکنم که
 موافقت بفرمایند بجای ماده اول تعریف بشود امور حبیبی

که در این لایحه مورد رسیدگی خواهد بود یعنی نوشته
 شود ابتدا امور حبیبی که تابع مقررات این قانون است
 بشرح موارد زیر است آنوقت آن موضوعات را بک پیش شرح
 بدهد و در ماده ۲ بیان کند که رسیدگی پایور حبیبی
 مطابق مقررات زیر خواهد بود

مطلبی وزارت داد کستری (آقای سوری) - آقای ارواحی
 تذکر دادند که بایستی در این لایحه تعریف بشود که امور
 حبیبی چه چیز است و حالا بنده بطور اجمال عرض میکنم
 امور حبیبی اموریست که حاکم مکلف هستند که نسبت بان
 رسیدگی بکنند و تصمیم بگیرند و رسیدگیشان متوجه بر ملا
 و خاصه در خارج نیست و محتاج نیست که بکفر در این
 امور طرح دعوی کند آنوقت دادگاه رسیدگی کند بلکه حاکم
 بایستی خودشان رسیدگی کنند و لایحه کسی باشد که تقاضای
 کند این بطور اجمال تعریف است برای امور حبیبی میشود
 کرد حالا بنده است این تعریف خیلی جامع و کلی باشد ما
 این را مورد شور قرار خواهیم داد و در شور ثانی که مطرح
 خواهد شد در کبیر-یون یک تعریف جامعی برای این موضوع
 در نظر گرفته پیشنهاد خواهیم کرد .

۴ - تأیید تقسیم لایحه کبیر از طرف آقای کتلیلی وزارت
 داد کستری

کتلیلی وزارت داد کستری - بنده بنده موقع را منتظر میشوم
 که لایحه قانون مجازات عمومی که در دوره سابق بجهت
 شورای ملی پیشنهاد شده بود که مورد شور قرار گیرد عین
 همان لایحه مجدداً از طرف دولت پیشنهاد میشود و تقاضا
 میشود که مورد شور واقع شود

۵ - مطالعه شور لایحه امور حبیبی

ولیس - بنده دوم خوانده میشود
 ماده ۲ - رسیدگی پایور حبیبی در دادگاههای محلی
 بهل میباشد .

ولیس - ماده سوم

ماده ۴ - در موضوعات حبیبی هرگاه امری در خارج از
 مقرر دادگاهی که کار در آنجا مطرح است باید انجام شود
 دادگاه مزبور مجبورند انجام آن امر را بدادگاهی که کار در

حوزه آن باید بود ارجاع نماید و در اینصورت دادگاه
بزرگتر ارجاع شده در انجام و نتیجه را بدادگاه ارجاع
کنند اس و برسد .

رئیس - ماده چهارم
ماده ۴ - مقررات راجع به نایب قضائی که در این
دادوسی ذکر شده بمثل امور حسبی نخواهد بود .

رئیس - ماده پنجم
ماده ۵ - در صورتیکه دریا چند دادگاه برای رسیدگی
به موضوع صالح باشند دادگاهی که بدو بار رجوع شده است
رسیدگی بپوشاید .

رئیس - ماده ششم
ماده ۶ - در صورت حدوث اختلاف در صلاحیت
دادگاه با رفع اختلاف به ترتیب مقرر در آئین دادرس
بجای آید .

رئیس - ماده هفتم
ماده ۷ - دادرس در موارد زیر از ارجاع انجام امور
حسبی اجتناب :

- ۱ - اموری که در آنها ذینفع است .
- ۲ - اموری راجع به زوج خود (زوجی ایچکه در حله
ملاق رجعی است در حکم زوج است) .
- ۳ - اموری اربانی نسبی خود دردرجه یک و دو از
طبقه اول و درجه یک از طبقه دوم .
- ۴ - اموری راجع بانضمامی که سمت ولایت یا نبوت است یا
نمادگی نسبت بآنها دارد .
- رئیس - ماده هشتم
ماده ۸ - هر امریکه دادرس بطولین نیست که بطور
بظرفی در آن امر بپردازد انجام کند بمکن است از اقدام بان
خودداری کند .
- رئیس - ماده نهم
ماده ۹ - در مورد امتناع دادرس هرگاه در آن حوزه
دادرس صلاحیت دادر برای رسیدگی نباشد رسیدگی به -
دادرس دادگاه بزرگتر ارجاع میشود .

ماده ۱۷ - در مهلهای مذکور به است و رعایت مقبولترین
آن مطابق مقررات آئین دادرسی راجع به نایب است .

رئیس - ماده هیجدهم
ماده ۱۸ - اشخاص ذینفع بعنوانت پرورنده های امور حسبی
را بلاخطه نموده و از عضویت آن ورنوشت گواهی شده با
گواهی نشده از دفتر دادگاه بگنهند .

رئیس - ماده نوزدهم
ماده ۱۹ - هرگاه ضمن رسیدگی با امور حسبی دعوائی
ازطرف اشخاص ذینفع حادث شود که رسیدگی بامر حسبی
موقوف بتبیین تکلیف نیست باندعوی باشد حاکم در صورت
درخواست دستور موقوفی در موضوع آراء دعوی مطابق
مقررات دادرس قوی صادر میشود .

رئیس - ماده بیستم
ماده ۲۰ - اقدام و دخالت دایقظارت در امور حسبی
بخصوص بهواری استی که در قانون تصریح شده است .

رئیس - ماده بیست و یکم
ماده ۲۱ - در مواردیکه دادستان مکلف بانجام میدهد
اقدام بهنده بدادستان دادگاه شهرستان استی که زود کسی
در حوزه آن دادگاه بعمل میاید .

رئیس - ماده بیست و دوم
ماده ۲۲ - دادرس پس از اتمام نوبت رسیدگی و رسیدگی
بذینفع و در طرف دو روز تصمیم خود را اعلان نمیکند .

رئیس - ماده بیست و سوم
ماده ۲۳ - تصمیم دادرس باید موجه و بمثل باشد .

رئیس - ماده بیست و چهارم
ماده ۲۴ - در مواردیکه تصدیقات دادگاه باید ابلاغ شود
ترتیب ابلاغ مانند مقررات آئین دادرسی است .

رئیس - ماده بیست و پنجم
ماده ۲۵ - در صورتیکه ابلاغ در کشوریکه باید بمثل آراء
دادرس بعنوانت ترتیب بپوشد برای ابلاغ در نظر گرفته و
دستور بدهد .

رئیس - ماده بیست و ششم
ماده ۲۶ - هرگاه شخصی که تصمیم دادگاه باید با
ابلاغ شود در دادگاه حاضر باشد تصمیم دادگاه باو اعلام

براین عمل ابلاغ محسوب است ورنوشت نیز باید داده میشود
رئیس - ماده بیست و هفتم
ماده ۲۷ - تصمیم دادگاه در امور حسبی بمثل پژوهش
و در تمام نیست جز آنچه در قانون تصریح شده باشد .

رئیس - ماده بیست و هشتم
ماده ۲۸ - سرجمع شکایت پژوهشی از تصدیقات قابل
پژوهش در امور حسبی دادگاهی است ایچکه مطابق آئین
دادرس میباید بپوشد و رسیدگی پژوهشی با حکام دادگاه صادر
کننده تصمیم در مورد دعوی جاری .

رئیس - ماده بیست و نهم
ماده ۲۹ - بدت پژوهش همان است که برای پژوهش
احکام در آئین داد رس مقرر شده .

رئیس - ماده سی و یکم
ماده ۳۰ - گزارش سبب کسب سبب دادگستری در تعقیب
گزارش سابق راجع باین قانون فراتت میشود .

ماده ۳۱ - بنوشته فراتین دادگستری بمجلس شورای ملی
در تعقیب گزارش شور اول ۲۹ ماده از لایحه دولت
راجع با امور حسبی اینک مواذیر راه که بنویسب کسب سبب
رسده برای شور و مطالعه آقایان نمایندگان محترم تقدیم
میدارد .

رئیس - ماده سی و فراتت میشود .
ماده ۳۰ - در مورد ترتیکه پژوهش خواه اقبالت کند که
پژوهش نتواستن او در موعده بواسطه عذر موجه بوده و
در ظرف ده روز از تاریخ رفع عذر پژوهش بمجلس دادگاه
که سرجمع رسیدگی پژوهشی است بپوشاید و جهت پژوهش
را مرتجع نماید و موقوف به اینکه از تاریخ اقبالت جهت
پژوهش بیش از ششماه نکندشته باشد .

رئیس - ماده سی و یکم
ماده ۳۱ - جهت تجدیدنظر باید پیش از موعده پژوهشی باشد
و در دولت تجدید جهت پیش از یکدهم بدقیتره نیست .

رئیس - ماده سی و دو .
ماده ۳۲ - شکایت پژوهشی بدقتر دادگاهی که صادرکننده
تصمیم مورد شکایت بوده داده میشود و دقتر بزرگتر باید

ماده ۲۹ - تصویبی که در زمینه تقاضای بمل آمده است
تغییر آنهم محتاج بتقاضاست

رئیس - ماده ۶۱

ماده ۶۰ - هر گاه در تصویب دادگاه اشتباهی در حساب
یا سهو قلم یا اشتباهات دیگری رخ دهد مثل از قلم افتادن
نام یکی از اشخاص ذینفع یا زیاد شدن نامی مادام که آن
تصویب بوسیله شکایت بدادگاه بالاتر از دادگاه خارج
نشده باشد دادگاه صادر کننده تصویب مستقلاً یا بدرخواست
یکی از اشخاص ذینفع آن را تصحیح مینماید و این تصحیح
زیر تصویب دادگاه یا برکت دیگری که پیوست آن میشود
نوشته خواهد شد دادن رونوشت از تصویب دادگاه بدون
پیوست مزبور ممنوع است

تصحیح با اشخاصی که تصویب دادگاه باید ابلاغ شود
ابلاغ میشود و در مواردیکه تصویب دادگاه قابل پژوهش
است تصحیح آنهم در مدت مقرر برای پژوهش قابل پژوهش
خواهد بود.

۶ - تصویب مرخصی آقای امیر ابراهیمی |
رئیس - گزارش کمیسیون عراجش و مرخصی با اطلاع
آقایان میرسد

آقای امیر ابراهیمی درخواست هیجده روز مرخصی از
تاریخ نهم آبان ۱۳۱۸ نموده اند و مورد موافقت
کمیسیون عراجش و مرخصی واقع شده اینک گزارش آن
تقدیم میشود.

رئیس - این مرخصی از همان مرخصی بیست روزه
معموب میشود و موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد.

۷ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه |
رئیس - اگر تصویب می فرمائید جلسه را ختم کنیم.
جلسه آینده روز یکشنبه پاردهم آذر سه ساعت بظلم
مانده دستور هم لوایح موجوده
مجلس سه ربع ساعت پیش از ظهر ختم شد |
رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

فوراً شکایت نامه را ثبت و رسید آنرا بناکی داده و منتهی
در ظرف دو روز شکایت نامه پژوهشی را با اوراق مربوط
بان بدادگاهی که مرجع رسیدگی پژوهشی است بفرستد.
رئیس - ماده سی و سه.

ماده ۲۲ - شکایت پژوهشی ممکنست شفاهی باشد در
اینصورت شکایت مزبور بدصورت مجلس دادگاه درج و
بامضاء بناکی و دادرس میرسد و اینصورت مجلس با اوراق
مربوطه بدادگاه مرجع رسیدگی پژوهشی فرستاده خواهد شد.
رئیس - ماده سی و چهار.

ماده ۲۴ - شکایت پژوهشی ممکن است دینی بر جهات یا
با ادله جدید باشد.
رئیس - ماده سی و پنج.

ماده ۲۵ - شکایت پژوهشی موجب تعویق اجراء تصویب
وورد شکایت نمیشود مگر اینکه بدادگاهی که رسیدگی
پژوهشی میکند قرار تأخیر اجرائی آنرا بدجد.

رئیس - ماده ۲۶
ماده ۲۶ - تصویب دادگاه استان با اتفاق یا با اکثریت
آرا معلوم میشود.

رئیس - ماده سی و هفت
ماده ۲۷ - دادگاهی که رسیدگی پژوهشی مینماید هر گونه
رسیدگی و تحقیقی که بعبود لازم بداند بدون احتیاج بدخواست
بممل بیاورد و پس از رسیدگی اگر تصویب مورد شکایت
را صحیح بداند آنرا تأیید و چنانچه تصویب در تصویب مزبور
مشاهد کند و واقع نظر خود آنرا تکمیل مینماید و هر گاه
تصویب مورد شکایت را صالح نداند آنرا الفاء نموده و تصویب
واقعی را اعلام مینماید.

رئیس - ماده سی و هشت.
ماده ۲۸ - هر گاه دادگاه بخواهد تصویب خود بر خورد
در صورتیکه آن تصویب قابل پژوهش نباشد میتواند آن را
تغییر دهد.

رئیس - ماده سی و نه